

חלק אה"ע

אבני

כפר
הסימ
ש"ע
כלי נ

ז' דוקא קודם משה וכו' הרי"ש ט"ש ולפי' סוגיין נמי מתפרש להי' שיטות לכל חד כדא"ל ומה"ט אינו ענין לדברי הרמב"ם כלל דהתם בע"א שלאמן בתורת עדות ממש הוי' כשנים כל שהחזק עדות תחלה משא"כ הכא נהפוך הוא דאלו ימא דהוי' תורה עד לא הי' נאמן רק דהא דנאמן היינו מאחר שאין בזה תורת עדות כלל וכעין ש"י הש"ך סי' קכ"ז סברא לענין הא דכ"מ שהלמניה תורה ע"א הוי' כ"י ועיקר סברת הרמב"ם הוא מה"ט דכ"מ שהלמניה כ"י ולכן כל שנתקבל עדותו הוי' כ"י משא"כ הכא דאינו נגדר עד כלל לא חשוב החזק כללענין דדוקא היטב.

והנה כונת תוס' נ"מ' ופשוטו כדירו הנה למ"ש הפני' דתוס' קאי בת"י ז' ובכ"ג דעתה וודאי הוא גדול לשי' הט"ז סי' ש"ג וכמ"ש תוס' יבמות ס"ז הוי' חזקה הפשו' להסתמות ואינו ח' כלל והיינו משום דעתה וודאי יש לו סימנים ומ"ש תוס' ופשוטו כ"י היינו מדאוריית' וודאי נאמן רק שלא נחוש לדדמי' כמ"ל ודוקא ועכ"ל כמ"ש הנ"מ ר"פ האשה רבה דדבר כזה נמסר להחמיר במה שיש להאמין לע"א ועי' לחס בשנה סוף ה' גירושין וכו' מחוס' שם ש"י לכך גם כס"ד בע"א לר"ך רשות ב"ד דהם יראו באיזה אופן נאמן ע"א והיינו ופשוטו שחקרו על דבר זה שיהי' נאמן כמו שבידו נאמן מטעם הנ"ל אבל באמת מדא"ל הוא.

אמנם לולי ד"ק ה'י' נלע"ד דמסתמ' הא דר"ח לטעמ' הכל מחד טעמא כמו התם האב נאמן מנזיה"כ כ"כ לענין עדות השנים של בן ובת קרא כדכתיב יכיר הבכור כדא"ל לקמן וענין הכי' שהם כדמשמע מחוס' שם היינו להעיד על השנים שזה גדול בשנים מזה ולכן ראינו שהלמניה תורה להעיד על שנות בנו ובתו כגון ש"י' לו בן ובת שוין בקומה והעיד שהבת לצירה מהבן ושהבן הוא בכור נגד שאר בנים פשוטים וכהנ"ל ומ"מ המר"י דלא הלמניה תורה לפשוטים כ"כ הכא לענין הגלמות לאסור את בתו:

סימן לו

ש"א הרי"ס שלום לחיים לחסד עד עולם פייני תחזינה בנין היכל ואולם כבוד י"י ההמא"ה"ג החו"ב טובא בזהויות דאב"י ורבא פה"י פ"ה כקש"ת מוה' קלמן י"י אבד"ק ק"ב ואגפ"י.

בה' מאוד שבעתי שמחות נעימות ידידות ד"ק מיוס ג' ואורו פייני בדבריו הנעימי' וחדושי תורתו ובסוף ד"ק הניח מעכ"ת בקושי' על שיטת הר"ת בכתובות מ"ב דא"י צרושה אסורה דבושה לתבוע מפלה הראשו' והקשה אי"כ אמאי יוכל בעל לגרש אשתו כשהיא מניקה אמאי לא יחוש לסכנת הולד וכ"ש כשהיא מניקה ומעוברת ביחד עכ"ד ובעניתי לא יכולתי לפמוד על הכנת דבריו דאדרב' להר"ת א"ש דאין כאן שום חשש סכנה דהא אסורה להנשא וא"ל דלמא מ"מ לא תרצה להניק בלי שטר דהא אינה משועבדת ואיכא חשש סכנה בזה כ"כ הרא"ש ב"במות דתתם נשים מרחמות על בניהם ובדואי מתיקנו או תמסמסו ב"ח משלה.

ובלא"ה י"ל דלא אמרי' הסכר' דאשה בושה רק כשכבר נשאת לגבר ואחרן אבל כ"י' שהיא גרושה י"ל דלא בושה כלל עכ"פ לתבוע ע"י שליח את בעלה המגרש גם לשונו לר"ך ביאור ש"י כשהיא מניקה ומעוברת וזה ל"ש כלל דהא מעוברת היינו כשכבר הוכר עוברת והיינו ג' חדשים ופכר נעכר הלכה ולא תוכל להניק משום סכנה ועי' הבצל עליו מוטל למסמס ב"ח אף שלא תחבט אותו כלל וכ"כ ל"ל אליבא דהר"ש דהא בודאי אשה בושה לביע רבן שאינה משועבדת ועי' דהבצל שגליו מוטל להשגיח על בנו בודאי יחוש בעלמו לטובת בנו ולא תתקור לבוא לב"ד בבושה כלל כללע"ד.

עוד הפיר' במכתבו בפנין התרגולים הערומים בלוארס מבלי נאות כלל הנה ראיתי אותן התרגולים והם אדומים מאוד על חלקת לוארס ממש אדומים כדס וגם משוים הרבה וגדולים ולוארס עב מאוד בהם יש לחוש למין טופות קמאים דמדוע אשר כמה כרכור בהני קשפין חיילי הינער שנקרא כאן פנגלישע הינער אף שהי' עליהם מסורת מארץ מרחקים אבל התרגולים הללו חדשים מקרוב בלו בלי שום מסורת והמה משוים פ"כ אין להחמיר אף אם נבדקו ונמלא ג' סימני טהרה חיישין שמא הוא דורס דהך סימן של טהרה של אינו דורס אין אנו בקיאים

עוד בא' בשלהי מכתבו א"ס הש"ן רש"י זיו"ט לומר בקור' ג"פ יג"מ בשעת הולאת ס"ת קודם שאומרים הקהל או אח"כ ומה החילוק בין זה לבין הפומון יג"מ שאומר הש"ן לבדו ביחיד והיינו בחפלת נעילה וכו' ה' דעשי"ת והנה עיקר ענין אמירת יג"מ מבואר בגמ' הקדוש' ורגלי הייתי לפרש מ"ש בס' שלח ועתה יגדל כ"י כאשר דברת לאמר דאמרי' בגמ' אלמל' מקר' כתוב א"א לאומרו כ"י י"ל הכונה דהא כל האומר הקב"ה וותרן כ"י אלא מאריך אפי' כ"י י"ל דוודאי אסור לאמר דהקב"ה ותרן דא"כ יעשה כ"א מה שלבו חפץ והי' לכאורה סברא שגם מידת ארך אפים אין לגלות להשולם שפי"ז ג"כ יחטאו עכ"פ כמ"ש לאשר אין נעשה פתגם כ"י לכן ימלא לב האדם כ"י יאמר שבעת זקנותם ייטיבו דרכם ובאמת זכו עלת היל"ה ר' כמ"ש שמה בחור כ"י ע"כ אחז"ל דאין לחוש להשטים שיטעו פי"ז ומותר לומר דמאריך אפו והיינו כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים שמוחר לאמר מדת ארך אפים ועזיק אלמל' מקר' כתוב א"א לאמר כלומר גם מדת ארך אפים לא הי' אפשר לנו לאמר מחמת חשש שיטעו פי"ז לחטו' ח"ו ואחז"ל עוד א"י הוא אחר שיחט' ויעשה תשובה כ"י ונקא יקא לשב"י וא"כ ענין הי"ג מדות על תשובה וגם בינו לבין מאריך אף אחז"ל כ"ז שפושין כסדר הזה מיד הם נעשים והיינו בליכור ובפרט שאין אנו מחזיקים עצמינו כדריק' רק מחמת א"ל כדיר לא ימאס תפלת ליכור ולכך אין אומר יג"מ רק דוקא בליכור הן בסליחות וכו' זיו"ט בהולאת ס"ת כ"י אמנם אמירת הפומון המיוחד לב' הזמנים הנ"ל מאחר שר"ך דוקא לומר בכ"י דא"כ הוי' כדובר שקרים במה שאומר ובשערי דמעות כ"י שומע קול בכיות כ"י כי לר"ך אז להתעוררת רחמים גדולים שהיא רק ע"י בכ"י והנה נער בוכס מיד ותחמול עליו ובכדי שיתעוררו כל הקהל על גודל התמרמרות בכ"י ודמעות ע"כ תקנו שהחזן יאמר תחלה בקור' בהתעוררת בכ"י כפי כמו ועי"ז יתעוררו כולם לבכ"י משא"כ זיו"ט אשר יהי' אז כונת החזן להראות קולו כי אין הפת אז כלל לעוררם לבכ"י ובדואי איסור גמור הוא שיאמר החזן היג"מ ביחיד ובפרט שלפי דעתי לקוח זה מהתנהגות החדש' אשר בכ"ע שימלאו מקום להתדממות נכונס לנגויה אלה"ע מילאה מלאו ובכ"ג הוי' כפרש"י גבי מלכה מאחר שפשוטו חק כ"י שנוי הוא וכמעמיד כ"י ביהכל עכ"לע"ד מי שאפשר לו למחות בחזנים כאלו יתקד' ברב טוב. הכ"ד י"י הק' מנחם מענדל פאנעט

סי' לז

להרב המא"ה"ג כ"י מוה' אברהם י"י אבד"ק קלויזענבורג

בענין פנוי' שילדה ומיד נחתה בנה למניקה ונשאת אחר ג' חדשים בדלא ידעו שיש א"י דבר בכה"ג ומעכ"ת העמיק הרחיב בפלפול פלוס מראה פנים לכל ד' ודעתו להחיר דיעבד בכה"ג כשתחן המניקה שהוא נכרית משכן וכתוב והחוס בערכאות וא"כ האשה ישליש מעות ליד ב"ד והנה מה מני יסלך כי אינו כדאי להיות נמנה מן המתירין בדבר חמור כזה והנה לפנין א"ס מחשיב דיעבד להחיר מחמת זה כבר הבאתי לפ"ל דברי הפני' בקונטרס אחרון דהיינו דוקא א"ס הי' ההיתר פ"י ת"ח באיזה שנגת הוראה אמנם כ"כ להיפוך לא אוכל לדון בזה לאיסור דמורא על ראשי להחמיר ב"ד אחרי שכבר נשאת דמה נעשה פתח אי נאמר שמחוייב לגרש בודואי א"ס יראו תבא עליהם ברכה אבל לטוב א"א כמ"ש המלי"מ והיינו משום דהוי' סקיקא דרי"י אפי' לענין לכתחלה דהיינו הפלוגתא אי גזרו בגרשה ואי גזרו בזונה ובפרט כשלא התחילה להניק כלל וכמו שהאר"ך מעכ"ת ובספיקא דרי"י יש חשש גט מפושה שלפ"ד א"ס נכא לכופס לגרש ואי נאמר שיפרש עד כלות כ"ד חדשים ג"כ מתיר' א"י דהא להני' פוסקים דמותרת ובודואי לא תמחול הסונה וא"כ איכא פלוג' א"י דאוריית' דעונתה לא יגרש וא"ך נכיים א"פ להחיר א"י זה מספיק' בודואי כשיש תקריח שיפרוש הוי' אונס בתקריח וגם יש כח בידם נגד ד"ת כשכ ואל תפסה